Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 9 листопада 2010 року № 43 (363)

УКРАЇНСЬКИЙ ВИБІР

ВИБОРИ ЧИ ОБУМОВЛЕНІСТЬ ВИБОРУ

Ігор ДЕБЕНКО, політолог

Місцеві вибори стали першими в країні після того, як Партія регіонів прийшла до влади. Навіть більше – за відносно короткий період часу зосередила в своїх руках не лише законодавчу та виконавчу гілки влади, а й замкнула на собі органи правопорядку та судову систему, охрестивши такий крок вельми необхідним і бажаним для держави сьогодні словом "реформа".

Вибори ж 31 жовтня давали можливість владній партії здійснити апробацію системи, яку вона вибудовує, визначити її "надійність", симптоми та тенденції, а також промоніторити, наскільки суспільство готове "проковтнути" те, до чого його сьогодні підводять.

Окрім того, місцеві вибори дали можливість не лише здійснити ротацію місцевих еліт, а й замкнути ці еліти на собі, взяти під контроль місцеві органи влади, вибудувати всещаблеву вертикаль й забезпечити "стабільність влади"...

Відповідно, вибори мали стати тестом на демократичність в умовах намагання забезпечити "штучну стабілізацію зверху".

Власне, розмови про фальсифікації та зловживання адміністративним ресурсом характерні чи не для кожної виборчої кампанії в Україні. Однак вперше, починаючи з 2005 року (а відтоді країна пережила 3 виборчі кампанії), вибори не були настільки дезорганізованими та брудними...

ОБУМОВЛЕНІСТЬ ВИБОРУ

Перше, що доцільно зауважити, полягає в тому, що влада ще далеко до старту перегонів попіклувалася, щоб завчасно забезпечити собі необхідний для перемоги плацдарм.

Дату виборів відтермінували, а завдяки новому закону, прийнятому безпосередньо напередодні старту кампанії, Партія регіонів за посередництва вигідних для себе правил гри та адмінресурсу вийшла "в дамки" ще навіть не розпочавши грати.

Хоча, за великим рахунком, результати виборів визначалися саме грою...

Згодом влада, посилаючись на певні невідповідності міжнародному праву, здійснила жест доброї волі – закон дещо підкорегували й злощасну норму про обмеження участі у виборах партій, осередки яких зареєстровані менше аніж рік, було скасовано.

Водночас, допустивши їх до участі, влада домоглася роздрібнення голосів опонентів.

За допомогою простого розрахунку Партія регіонів отримала можливість залучити в свої списки окремих "сильних" особистостей, здатних забезпечити партії результат якщо не за списком, то в мажоритарних округах.

Окрім того, кожна з опозиційних політичних сил зазнала значних кадрових, а відповідно й фінансових втрат. Бажаючи бути обраними й не маючи практичної можливості це зробити, значна частина потенційних кандидатів почали шукати шляхи вирішення означеної дилеми. Не важко здогадатися, до якої політичної сили це їх привело...

На тих, хто встояв, почався чинитися банальний тиск. Кандидатів змушували зніматися з перегонів, залякували, виносили попередження. Окремих арештовували...

Ще однією особливістю останньої виборчої кампанії стала поява так званих "клонів" політичних партій. Окремих суб'єктів взагалі не допустили до перегонів.

Закінчення на 3-й стор.

Марія БАЗЕЛЮК, член ради Київської міської організації Товариства "Меморіал"

ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

НАРОДНА ВІЙНА ЗА СВОБОДУ

Шостого листопада в Українському домі відбулася презентація експозиції "Народна війна", яку підготували науковці Київської міської організації Товариства "Меморіал" на чолі з її головою, автором проекту Романом Круциком за активної участі молодого науковця, історика Сергія Жовтого та дизайнера Оксани Женжери.

Розповідаючи про роботу над експозицією, Роман Круцик зазначив, що в державних і галузевих архівах вісімнадцяти областей України опрацьовано та оцифровано понад 350 фондів і близько 1500 архівних справ. Документи переконливо засвідчують непримиренність українського народу до більшовицької окупації, боротьба проти якої в усіх регіонах Великої України тривала впродовж 25-ти років, – саме такий період (1917–1932 рр.) охоплює експозиція. Це була справжня народна війна проти російського окупаційного режиму, за незалежну Українську державу.

Про унікальність експозиції говорили у своїх промовах голова Української Всесвітньої координаційної ради, відомий громадський і політичний діяч, поет Дмитро Павличко, екс-міністр закордонних справ Володимир Огризко, видатний громадський діяч і філософ Євген Сверстюк, член ради Київського "Меморіалу" Петро Белей, голова Всеукраїнського Товариства "Меморіал" Лесь Танюк, професор Василь Шендеровський. Вони, зокрема, відзначили гігантську працю Київського "Меморіалу" та його голови Романа Круцика в царині дослідження історії України XX століття. Її результатом стали постійно діючі в Музеї совєтської окупації – також створеному "Меморіалом" – експозиції "Забуттю не підлягає. Хроніка комуністичної інквізиції", "Українські Соловки", "Київський мартиролог", а віднині – ще й "Народна війна". Матеріали останньої, підкреслювали учасники презентації, необхідно видати книгою і поширити в навчальних закладах та бібліотеках. Що особливо актуально тепер, коли адепти Москви в Україні заходилися переписувати нашу історію, підручники, нав'язувати повний зневаги до України та приниження національної гідності українців російський імперський погляд. А людина, яку довго принижують, втрачає здатність до боротьби, творчої праці, відпірність до зла.

Особистість, для якої свобода – це стан душі, ніколи не змириться з рабством, як не мирилися з ним наші прадіди, чий славний чин зафіксовано в 23-х розділах експозиції "Народна війна". Більшовицька Росія мобілізувала проти них усю свою мілітарну потугу, знищила мільйони українців, заселила їхні землі чужинцями і на штиках встановила червону диктатуру. 1920 року Лев Троцький писав: "Радянська влада на Україні змогла втриматися лише силою Москви, великоруських комуністів Червоної армії". Чи це не найкраща ілюстрація до "торжества" більшовизму в Україні?

Закінчення на 5-й стор.

43
4 820102 210017

КОМУНІСТИЧНІ ЗЛОЧИНИ

СОТНІ ТИСЯЧ ЖИТТІВ – ДО "СВЯТА ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ"

Володимир ГІНДА, історик

Відомо, що звільнення столиці України 1943 року було приурочене до 26-ї річниці "Жовтневої революції". Аби виконати побажання Сталіна, тодішні воєначальники загубили сотні тисяч людських життів, але наказ головнокомандувача виконали. Нещодавно представники комуністів зареєстрували у Верховній Раді законопроект про відзначення Жовтневої революції на державному рівні, а цей день у календарі зробити вихідним і, як на мене, дуже ймовірно, що за абсурдний документ врешті-решт проголосують нардепи більшості, адже вони не знають історії або підігрують у розумінні її північним сусідам. Комуністи (верхівка яких перебуває на утриманні в олігархів) давно нав'язують суспільству брехливу ідею про те, що без Жовтневої революції не було б сучасної України...

У мене при одній тільки думці про те, що в нас святкуватимуть день приходу до влади більшовиків, які за понад сімдесят років свого панування знищили мільйони українців і ніколи не визнавали української державності, мурашки бігають по тілу.

Під час звільнення Києва полягли сотні тисяч людей, яким тодішня влада наказала форсувати Дніпро без зброї, військового досвіду і знань. Мова далі піде про мобілізованих до Червоної армії із звільнених населених пунктів, прозваних у народі "піджачниками", "чорносвитниками", "чорною піхотою" через те, що нерідко вони йшли в бій без військового обмундирування. Таких людей, які, за задумом тодішньої влади, мали власною кров'ю "змити ганьбу перебування на окупованій території", було мобілізовано 300 тисяч – у битві за Дніпро їх загинуло приблизно 250–270 тисяч. Загальні ж втрати в цій битві сягнули 380 тис.

Тодішні мобілізації і штурми досить яскраво змальовує відомий український письменник-фронтовик Анатолій Дімаров: "Ніяких медкомісій не було. На фронт забирали калік і хворих. Я вже у 20 років був інвалідом, сліпий і глухий від контузії, все одно взяли. І погнали нас на німецькі кулемети знаєте з чим? З половинками цеглинок! То другий геноцид проти українців був. Ми були не обмундировані, не озброєні. Нас гнали цілий день по морозі лютому й пригнали в містечко, зруйноване дощенту. Видали ті половинки цеглин, показали велетенську водойму, скуту кригою, і сказали чекати сигналу – ракети. А коли вона злетить, дружно висипати на кригу й бігти на ворога, який засів на протилежному боці за міцною огорожею, й... вибивати його звідти напівцеглинами. А він хай думає, що то... гранати. Назад повернути ніхто не міг, бо нам показали добре обладнані шанці, у яких через кожні три кроки сиділи смершівці з націленими нам у спину кулеметами. Мене врятувало лише те, що я вже порох нюхав і біг не в першому ряду, а у п'ятому. Ми добігли за метрів сто від тієї огорожі, німці нас підпустили. Ви уявляєте, голий лід, нема де сховатися! І як сипонули з кулеметів кинджальним вогнем! Хлопці переді мною падали, як підкошені, я теж впав і лежав, а солдат переді мною аж крутився від куль, що у нього потрапляли. Весь час на мене наповзав... Потім німці почали стріляти з мінометів, чули про такі міни, які називали "квакушки"? Падає, б'ється об лід, не вибуха, а підскакує вгору метрів на 4-5, тоді вибухає й осколки йдуть вниз. Як мене тими осколками не вбило?.. А потім вибух – і чорна яма, в яку я провалився. Мене санітари так і підібрали: з намертво затиснутою цеглиною у руках".

Ще страшнішу картину описує російський письменник Віктор Астафьєв – очевидець форсування Дніпра: "Найстрашнішими виявились кулемети. Легкі для перенесення скорострільні емкашки зі стрічкою на п`ятсот патронів. Усі вони були заздалегідь пристріляні й тепер, неначе з вузьких шийок брандспойтів, поливали берег, острів , річку, у якій кипіло місиво з людей. Старі й молоді, свідомі і не свідомі, добровольці й мобілізовані військкоматами, штрафники і гвардійці, росіяни і не росіяни – усі вони кричали одні і ті ж слова: "Мамо! Боженьку! Боже!" і "Караул!", "Допоможіть!"... А кулемети сікли та сікли, поливали різнокольоровими смертельними цівками. Хапаючись одне за одного поранені й ті, кого ще не зачепили кулі, в'язками йшли під воду, річка горбилася бульбашками, здригалася від людських судорог, пінилася червоними бурунами".

Кількість загиблих була такою, що не всіх вдавалося навіть похоронити полюдськи: "Ґусто плавали у воді трупи з видзьобаними очима, що почали розкисати, з обличчями, які пінилися, наче намилені, були розбиті снарядами, мінами, зрешечені кулями... Сапери, яких послали витягувати трупи з води і ховати їх, не вправлялися з роботою – надто багато було вбито народу... А потім за річкою ж продовжувалося згрібання трупів, наповнювалися людським місивом все нові й нові ями, проте багатьох і багатьох полеглих на плацдармі так і не вдалося відшукати по балках, похоронити", – писав Астафьєв.

Такі величезні жертви неозброєного люду були на совісті радянських воєнних командирів, які зверхньо ставилися до мобілізованих солдатів, не вважаючи їхнє життя цінним. Показовим у цьому плані є висловлювання заступника Верховного головнокомандувача Жукова на засіданні перед початком форсування Дніпра, свідком якого був офіцер з особливих доручень командувача 1-м Українським фронтом Ватутіна – Юрій Коваленко. На запитання командирів, у що одягнути 300 тисяч мобілізованих, Жуков відповів: "Как во что? В чем пришли, в том воевать будут!" Коли ж зайшла мова про озброєння призовників, цинізм маршала перейшов усі межі: "Автоматическим оружием этих людей не вооружать! У них же за спиной заградотряды! Дай им 300 тысяч автоматов – и от заградотрядов ничего не останется. Они всех перекосят и чкурнут к немцам. Трехлинейку им образца 1891 года!" Але заступник командувача 1-м Українським фронтом по тилу генерал Кулешов доповів, що на складах є тільки 100 тисяч трьохлінійок. Тоді командувач Білоруським фронтом генерал Костянтин Рокосовський запропонував послати до Москви в Ставку кур'єра, який би доповів обставини й попросив допомоги з озброєнням та обмундируванням. І тут прозвучала коронна фраза Жукова: "Зачем мы, друзья, здесь головы морочим. Нахрена обмундировывать и вооружать этих хохлов? Все они – предатели! Чем больше в Днепре потопим, тем меньше придется в Сибирь после войны ссылать".

Для Жукова взагалі життя солдата нічого не важило, головне досягти результату, якою ціною – це вже другорядне. Свою позицію з цього приводу він чітко висловив під час зустрічі з командуючим військами союзників Ейзенхауером 1945 року, поділившись зі своїм колегою досвідом розміновування полів: "Коли ми наштовхувалися на мінне поле, то наша піхота атакувала його так само, нібито його там не було. Втрати, які ми несли від протипіхотних мін, ми вважаємо рівними тільки тим, які б понесли від кулеметного вогню й артилерії, якби німці замість мінних полів вирішили захищати цю ділянку сильним військовим з'єднанням. Проте атакуюча піхота не підриває міни протитанкові. І після того, як вона проникає в глибину мінного поля і створює плацдарм, підходять сапери й роблять проходи, через які може пройти наша бойова техніка". Ейзенхауер був шокований таким методом, адже він чудово розумів, що чекало американського командира, прояви він таку винахідливість, – ганьба, осуд та суд.

У 1990-х роках увагу на проблему "чорної піхоти" звернули вітчизняні науковці, одним із перших був доктор історичних наук Коваль, за його підрахунками, військові мобілізували на території України близько чверті мільйона 16–17-річних хлопців. Нині над цією тематикою працюють дослідники Король, Гриневич, Рибченко.

...Хотів би завершити словами зі щоденника Олександра Довженка: "Я був учора на параді Перемоги… Перед Мавзолеєм стояло військо і народ. Маршал Жуков прочитав урочисту й грізну промову Перемоги. Коли згадав він про тих, що впали в боях у величезних незнаних в історії кількостях, я зняв з голови вбрання. Оглянувшись, я помітив, шапки більше ніхто не зняв. Тридцять, якщо не сорок, мільйонів жертв і героїв ніби провалилися в землю, або й зовсім не жили, про них згадали, як про поняття… Перед величчю їх пам'яті, перед кров'ю і муками не стала площа на коліна, не замислилась, не зітхнула, не зняла шапки. Мабуть, так і треба. Чи може ні?"

Так, можливо, нам варто замислитися над цією трагедією і не святкувати, а в жалобі згадати всіх, хто поліг за столицю, поставити свічки в церквах та відправити молебні за загиблими, адже значна їх частина й досі не похована за християнськими звичаями, а знайшла вічний спокій на пагорбах та в водах Дніпра.

ВІДСТОЯТИ ПРАВДУ ІСТОРІЇ

СУД НАД СТЕПАНОМ БАНДЕРОЮ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Вищий адміністративний суд України ухвалив рішення відкласти розгляд справи про позбавлення Степана Бандери звання Героя України. Підставою для прийняття такої ухвали стала відсутність на судовому засіданні більшості позивачів та відсутність доказів вручення судових повісток особам, що подавали дані касаційні скарги до ВАСУ. Наступну дату судового засідання наразі не визначено, колегія суду посилається на надмірну завантаженість.

На засідання суду з'явився лише адвокат Степана Бандери Роман Орєхов та позивач, ініціатор скасування Указу Президента "Про присвоєння Степану Бандері звання Герой України" Віктор Оленцевич.

Інші касатори до суду не прийшли. Діючий Президент України, який є відповідачем у справі, – засідання проігнорував. Колишній Президент України Віктор Ющенко, який також подавав касаційну скаргу, надіслав заяву про розгляд справи без його представника.

На думку адвоката Романа Орєхова, процесуальні підстави для відкладення розгляду є вельми сумнівними, оскільки, відповідно до положень КАС України, неявка осіб, які приймають участь у справі, не перешкоджає її розгляду судом касаційної інстанції.

Представник Степана Бандери також висловив припущення, що в такий спосіб Вищий адміністративний суд України бере паузу задля того, аби якнайшвидше розглянути іншу абсолютно тотожну справу за позовом того самого донецького адвоката Оленцевича "Про позбавлення звання Героя України Романа Шухевича".

Нагадаємо, Постановою від 02 квітня 2010 року Донецький окружний адміністративний суд визнав незаконним та скасував Указ Президента України №46/2010 від 20 січня 2010 року "Про присвоєння С. Бандері звання Герой України". Донецький апеляційний адміністративний суд рішення суду першої інстанції залишив без змін.

Марія ОЛІЙНИК,
голова Донецької ОО КУН

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Олександр Антонов	8-093-903-86-62
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Для зручности виборця влада практично у всіх областях попіклувалася про перші місця у виборчих бюлетенях. У тих районах, де перше місце здобули опозиційні політичні сили, а такі були, хоча й у мізерній кількості, партіям довелося продиратися у ТВК практично крізь вікна...

Власне, члени ТВК також були провладно орієнтовані, що давало цілком обгрунтовані підстави вести мову про можливу необ'єктивність та зловживання в рішеннях комісій.

Відповідним чином й були утворені дільничні виборчі комісії. ДВК у багатьох випадках були сформовані непрофесійно, неорганізовано, а члени комісій часто-густо виявилися просто некомпетентними. Про що вести мову, якщо непоодинокими були випадки, коли на відповідальні в комісіях посади призначалися особи, які лише нещодавно досягли повноліття.

Останній тиждень кампанії пройшов у призмі скандалу навколо виявлення сотень тисяч "зайвих" бюлетенів, що значною мірою поставило під сумнів вільне волевиявлення та правдивість самих результатів голосування.

В першу чергу, безвідповідально було здійснено вибір самих друкарень. Друк бюлетенів довірили установам, які не лише не мали відповідного досвіду, а й виробничих можливостей, належного технічного оснащення та кадрів.

Результат – значна кількість граматичних помилок, невключення в бюлетені окремих кандидатів, тотальна нестача бюлетенів як таких та їх друк нашвидкуруч в останні дні вже в будь-яких можливих друкарнях.

Що стосується зайвих, упакованих та готових до відправлення бюлетенів, то їх наче ліквідували. Однак при цьому жодної кримінальної справи так і не було порушено, винних не покарано, а саму появу бюлетенів списано на банальну випадковість, яку офіційно пояснили "технічним та технологічним браком".

Не менш цікаво й те, що кількість бюлетенів, яка мала б бути відправлена на дільниці, визначалася не методом перерахунку, а зважування! Як наслідок, визначити достеменно, скільки бюлетенів отримали дільниці за фактом, практично нереально.

Схоже, що дехто виявив бажання діяти старими методами, незважаючи на те, що умови та середовище, порівняно з 2004 роком, таки змінилося. Та зрештою залишилося невідомим, скільки "зайвих" бюлетенів таки було видруковано і якою мірою ними вдалося скористатися.

Хоча, в будь-якому випадку, вибори не обійшлися без вкидання бюлетенів, продажу голосів, фальсифікування протоколів. Вчергове нагадали про себе й так звані "каруселі".

Окрім того, місцеві вибори відбувалися в умовах різкого пониження позицій України в рейтингу країн за рівнем свободи слова. Протягом останніх п'яти років спостерігався очевидний прогрес, однак тепер Україна зрівнялася з Іраком і посідає "почесне" 141 місце.

ВИБОРИ...

Явка виборців. Місцеві вибори вперше з часу здобуття незалежности не були прив'язані до виборів парламентських. Традиційно ж місцеві вибори викликають у виборця значно менший інтерес, аніж вибори загальнонаціональні.

До цього варто також додати й розчарування самого виборця – у владі, опозиції, можливості щось змінити. Відповідно, зменшення явки було очікуваним.

Явка виборців виявилася найнижчою.

Постійні маніпуляції, очікувані фальсифікації та подекуди величезні черги на дільницях, викликані неорганізованістю роботи членів ДВК, не лише посилювали апатію та зневіру в силі свого голосу, а й відкидали бажання проголосувати навіть у тих, хто таки наважився прийти на дільницю.

Хоча, як відомо, що менша явка, то більше можливостей для спотворення волевиявлення...

Закінчення. Початок на 1-й стор.

"*Не підтримую жодного*". Варто зауважити й те, що характерною особливістю цих виборів стала й значна кількість виборців, які не підтримали жодного кандидата чи політичну партію.

В середньому по Україні даний показник попередньо становить близько семи відсотків.

Закономірно, що найбільша кількість тих, хто не підтримав жодного кандидата, – в Центральній Україні, регіоні багато в чому визначальному для України з точки зору електоральних симпатій та тенденцій як таких.

Дещо менші показники "противсіхв" на Заході та Сході, що обумовлено психологічними аспектами, – голосуванням за "своїх", обрання "меншого зла" чи "кращого серед гірших".

Власне, цих 7% і є та частина електорату, з якою рано чи пізно доведеться рахуватися й яка з легкістю може трансформуватися у більш активні форми висловлення власної позиції.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИБІР

ВИБОРИ
ЧИ ОБУМОВЛЕНІСТЬ ВИБОРУ

Що стосується політичних партій, то перемогу на виборах очікувано здобула Партія регіонів. Разом з тим, блискавичною й абсолютною її назвати не можна. До попередньо запланованих відсотків партія не дотягла...

Водночас представництво в усіх обласних радах Регіони здобули. До прикладу, якщо на Західній Україні електоральні здобутки ПР були завжди аж занадто скромними, то за результатами осінніх виборів регіонали впевнено подолали 3%-вий бар'єр, набираючи в середньому від 6 до 8%.

Доволі показовою в цьому ракурсі є Івано-Франківська область, у якій в обласній раді ще чинного скликання немає жодного представника ПР. Тепер регіонали можуть розраховувати мінімум на чотирьох депутатів, до яких долучаться регіонали-мажоритарники, кількість яких вже сягає п'яти.

Допомагатимуть регіоналам й мажоритарники, які пройшли в раду від "Відродження" губернатора Вишиванюка, який хоч і очолив список партії влади на місцевих виборах, однак протягнув до ради цілу когорту близьких до себе осіб.

Додали, як уже зазначалося, регіонали й у Центральній Україні. Водночас, партія дещо втратила в Харківській, Запорізькій, Одеській областях, в яких непогані результати отримали комуністи, "Сильна Україна", "Фронт змін", "Батьківщина".

Друге місце, за попередніми результатами, отримала "Батьківщина", для якої ця кампанія видалася надзвичайно складною. Партія була змушена витрачати час на судову тяганину та вирішувати численні внутрішні проблеми.

Риторика партії як така не змінилася. "Україна третього тисячоліття" ж на даний момент більше схожа на вже реалізований партією "Український прорив". Щоправда, куди і що прорвало, залишилось таємницею...

"Батьківщина" пройшла трьохвідсоткові бар'єри, отримала перемогу у Волинській, Чернігівській, Рівненській областях, посіла другі місця в Центральній Україні. Однак в Західній Україні, яка для даної політичної сили є одним із фундаментальних регіонів, партія не отримала жодної перемоги.

На виборах до Тернопільської міської ради партія взагалі посідає наразі 7 місце. Водночас, не в останню чергу завдяки політиці влади, "Батьківщині" вдалося дещо зміцнити свої позиції на Сході.

Замикає трійку лідерів, судячи із попередніх результатів, "Фронт змін". Арсеній Яценюк набирає близько 7%, що після розчарування на останніх президентських виборах є доволі хорошим результатом.

На відміну від президентської кампанії, Яценюк вже нікому не оголошував війну, не проголошував у гонитві за східними виборцями орієнтацію на різноманітні союзи з Росією, змінив колірну гаму кампанії на більш лагідні тони й закликав виборця змінити власне майбутнє.

Йому вдалося перехопити частину електорату "Батьківщини", "Нашої України", тих виборців, які розчарувалися в опозиційних політичних силах, не хочуть голосувати за владу й не готові голосувати за "Свободу".

Хороший результат та перспективу проходження в майбутній парламент отримали й комуністи, до основної маси електорату якого, окрім стабільних прихильників, кількість яких поволі зменшується, вдалося долучити й частину розчарованого електорату Партії регіонів.

Не даремно ж останнім часом партія так активно мітингувала проти соціальних ініціатив коаліції, частиною якої вона якраз і є. Основна електоральна база комуністів – традиційно Східна та Південна Україна, де партія розташувалася на 3–4 позиціях, набираючи від 6 до 9% та близько 5,5% в середньому по Україні.

Трьохвідсотковий бар'єр подолала загалом по країні й "Сильна Україна". Однак 4,3–4,5%, які вона отримала, це далеко не 13,05%, які мав Тігіпко на початку року.

Варто зауважити, що кампанія даної політичної сили базувалася на особистості її лідера. За великим рахунком, й технологія ведення кампанії в багатьох аспектах була схожою на президентську кампанію теперішнього віце-прем'єра.

Основний акцент було зроблено на білбордах, телевізійній рекламі, образі Тігіпка як сильного лідера, реформатора. Втім, перебування Тігіпка в уряді значно погіршило реформаторський імідж очільника "Сильної України".

Для ознайомлення виборця з місцевими лідерами партією було організовано так званий праймеріз. Однак спроба спроектувати образ "сильного" Тігіпка на місцевих лідерів виявилась неефективною й дала результат лише в окремих регіонах.

Найкращі результати за попередніми підсумками голосування партія отримала в Одеській, рідній Дніпропетровській, Київській, Харківській, Хмельницькій областях. Найгірший – на Західній Україні, за винятком хіба що Закарпаття.

Прогнозованим тріумфом завершилися й місцеві вибори для "Свободи". У Західній Україні "Свобода" здобула беззаперечну перемогу, отримавши в середньому 25–30% голосів.

Загалом по Україні результати "Свободи" не такі вражаючі, але успіх – беззаперечний. Партія вперше набирає близько 5% й має всі шанси розраховувати на представництво у парламенті. Свободівці перехопили електорат "Нашої України", "Батьківщини", інших національно-демократичних сил.

Доволі показовим є приклад виборів до Івано-Франківської міської ради, де з 30 депутатів-мажоритарників 24 представлятимуть "Свободу". До них необхідно додати ще 9–10 депутатів, які партія проведе по списку.

Ще однією несподіванкою виборчої кампанії став успіх партії "Удар" Кличка. Про 3% на рівні країни, звичайно, мова не йде, однак проект Кличка здобув доволі непогані результати в Центральній та Західній Україні.

Новонароджена партія, позбавлена, за великим рахунком, пізнаваних регіональних лідерів, не провівши серйозної передвиборчої кампанії, отримала підтримку. Не виключено, що успіх "Удару" – це більше успіх Кличка-спортсмена, а не політика.

Окрім того, судячи з реакції, виборець схвально поставився й до самої назви політичної сили. Можна припустити, що виборець, голосуючи за "Удар", висловлював у такий спосіб власний протест та розчарування в дихотомічних політичних силах.

Не можна не відзначити й поразку інших національно-демократичних сил. Заборона блокування, роздрібненість та нездатність перехопити виборця у більш рейтингових політичних сил з кожною виборчою кампанією все більше наближають ці політичні сили до відходу в небуття.

Схоже, переважній більшості з них в нових політичних умовах все більше загрожує якщо не ліквідація, то влиття в більш популярні, хоча й менш ідейні політичні сили, що, в будь-якому випадку, буде ідентичним політичній смерті.

Судячи з результатів місцевих виборів, парламентські вибори в країні вже наступного року стають все реальнішими. Якщо Партія регіонів таки наважиться на подібний крок, цьому вочевидь протидіятиме Володимир Литвин, "Народна партія" якого, як і сам Литвин, країні можуть виявитися просто непотрібними.

Ігор ДЕБЕНКО,
політолог.
м.Івано-Франківськ

ДО РОКОВИН БІЛЬШОВИЦЬКОГО ЗБРОЙНОГО ПЕРЕВОРОТУ В ПЕТРОГРАДІ

Був у нас час, коли на всіх, не лише партійних курсах, вишколах, не згадуючи про виші, десятки годин присвячувалося "найважливішому" предмету: історії партії за підручником "Краткого курса історії ВКПб". Нелегким був цей предмет, зокрема його четвертий розділ. Згадую про це тому, що Дмитро Табачник (нинішній міністр освіти) був аспірантом власне відділення історії компартії. У його голові немає місця для іншого розуміння історії, окрім "Краткого курсу". Це такий комуністичний таліб. І можна було б не згадувати про це, якби він не нав'язував своє мислення загалові і не жадав 7 листопада в Україні зробити державним святом.

Давайте простежимо історію Жовтневого перевороту в Росії, його наслідки для України та української державности зокрема.

ЧИ ПОВИННІ УКРАЇНЦІ "СВЯТКУВАТИ" ДЕНЬ ЖОВТНЕВОГО ПЕРЕВОРОТУ

Степан СЕМЕНЮК,
колишній політичний референт крайового проводу ОУН,
голова політичного відділу воєнної округи УПА

Бути большовиком і одночасно українцем неможливо.
Володимир Винниченко

Як відомо, більшовики, захопивши владу в Петрограді, оголосили декларацію, якою війну називали злочином, оголосили право народам на самовизначення та робили інші миролюбні кличі.

4(13) грудня 1917 року Володимир Лєнін як голова Совнаркому Совєтської Росії оголосив Маніфест, у якому, між іншим, ішлося, що Совнарком РФ "визнає Народну Українську Республіку, її право зовсім відокремитись від Росії або вступити в договір з Російською Республікою". Усе, що стосується національних прав та національної незалежности українського народу, – писалося в Маніфесті, – визнається нами, Радою Народних Комісарів, зараз же, без обмежень і безумовно". (Див: В.І.Лєнін, Твори, т. 26, с. 319–321). У лютому 1918 року в Бресті на мирній конференції з Центральними Державами і УНР Москва ще раз де-юре визнала Українську державу (УНР) в особі УЦР і зобов'язалась укласти з нею договір.

Як відомо, це були лише декларації для затримки часу й накопичення збройних сил. Зміцнівши, Совнарком РФ 24 грудня 1918 року відкликав визнання УНР. Справжня ж політика щодо України була зовсім іншою, підступною і зрадницькою, завойовницькою.

У грудні 1917 року в Києві відбувся Всеукраїнський з'їзд Рад. Нагадаю, він пройшов з ініціативи комуністів, На з'їзд прибуло понад дві з половиною тисячі делегатів. Виявилося, що комуністи становлять усього близько 4 відсотків делегатів, тож на успіх розраховувати вони не можуть. Зрозумівши ситуацію, вони – а це близько 70 осіб, покинули з'їзд у Києві й перебралися до Харкова, де під охороною московських загонів "робочих і крестьян" та "Союза спасєнія отєчєства" провели власний з'їзд Рад. Ось на цьому з'їзді, де було аж четверо українців(!) було прийнято резолюцію, яка, зокрема, містила такі пункти:

– про входження до складу РФСРР Донецько-Криворізького басейну і про виключення його зі складу України (див. "Известия Юга", 14.12.1917 р.)

– про негайне поширення на території України (УНР) усіх декретів і розпоряджень робітничо-селянського уряду федерації

– про те, що "Україна повинна становити федеративну частину Російської республіки" (див. там же).

Ще далі пішов так званий "Всеукраїнський селянський з'їзд", що відбувся там же в січні 1918 року під головуванням знаної чекістки Євгенії Бош, який визнав: "Українська робітничо-селянська республіка входить до складу Всеросійської Федеративної Республіки" (див. "Вісник УНР", 24.01.1918 року).

Усі ці "постанови" та "рішення" дали підстави Лєніну втручатися у внутрішні справи України – УНР. Уже в грудні 1917 року рішенням Совнаркому Росії до Харкова вислано з Росії військові загони Червоної гвардії в розпорядження так званого "штабу боротьби з контрреволюцією на Півдні Росії" (зверніть увагу на назву того штабу). Цей орган очолював комісар Володимир Антонов-Овсієнко (див. "Известия Юга", 9.12.1917 року).

4 січня Совнарком РФ мав розроблений план наступу московських військ на Україну. Ішли вони з трьох напрямків: з Брянська і Курська під командуванням Кудринського, з Гомеля під командуванням Берзіна і з Харкова під командуванням Муравйова, а всім командував Антонов-Овсієнко (див. ЦГАКА, ф-14, оп. 1, с. 204, арк. 28).

Наведені (лише кілька) документи чітко показують, що "Жовтнева революція" в Україну була принесена на багнетах із Росії. Це була допомога жменьці російських большовиків в Україні, без якої вони не мали жодних шансів на перемогу. Кривавий Муравйов у своєму наказі писав: "Цю владу ми несемо з далекої Півночі на вістрях багнетів, і там, де її встановлюємо, за будь-яку ціну підтримуємо силою цих багнетів". Вступивши до Києва, "робочі і крестьяни" Муравйова розстріляли п'ять тисяч людей. Ось як і чим перемогла в Україні "Жовтнева революція"! А Україна була обеззброєна політичною дурістю тодішніх наших лихо-не-державників соціалістів на чолі з Винниченком, що довело до сумнозвісних Крут.

Як бачимо, Лєнін перші загони Червоної армії вислав не на фронт проти німців, а проти молодої обеззброєної Української держави – УНР.

Дуже характерна в даному випадку заява делегації харківського ЦВК, яку Лєнін вислав до Бреста в січні 1918 року на мирні переговори з Центральними державами та УНР. Ось вона: "Український робітничо-селянський уряд вважає Совнарком Російської Федерації, як орган радянської влади, правомочним виступати від імені всієї Російської Федерації. Делегація українського робітничо-селянського уряду діятиме в складі загальноросійської делегації і в повній згоді з нею" (див. "Документы внешней политики СССР". М., 1957, с. 88-89).

Про тодішні харківські "уряди" й "делегації" справедливо писали комуністи-більшовики Шахрай і Мазлак у книжці "До хвилі, що діється на Україні і з Україною" (Саратов, 1919): "Ми були об'єктивно не українською партією, а російською, тобто, власне кажучи, великоросійською".

Такими вони є і сьогодні.

Разом з військовою агресією і погромами розпочалося пограбування України переможцями "Жовтневої революції". Уже в грудні 1917 року Совнарком РФСРР підрахував, що в Україні є 500000000 (п'ятсот мільйонів пудів (приблизно 758 млн. тонн) лишків зерна (див. "Ленинский сборник", XVIII, с. 83). І почався грабіж "лишків зерна" та вивезення нашого хліба на Північ, що довело до голоду в Україні, якого не було в роки війни, хоча війна прокотилася через Україну двічі. Акцією пограбування "лишків зерна", і не лише зерна, керував сам Володимир Лєнін, а виконавцем був його уповноважений Серго Орджонікідзе.

Окрім того, більшовики вже 1920 року закрили в Україні всі університети, а було їх, якщо не помиляюся, п'ять. Україна через тринадцять літ не мала допливу людей з академічною освітою. А відкриті в 1933–1934 роках університети були вже совєцькими і готували службовців для окупаційної адміністрації, таких собі "табачників".

...1917 року відбулись дві революції – "Велика Жовтнева революція", точніше – більшовицький переворот у Росії – і березнева українська національно-визвольна. Але їхні цілі й завдання чи програми були цілком протилежні за своєю суттю та політичним спрямуванням. Українська революція була спрямована на відродження української державности. Російська більшовицька – рятувала Російську імперію, іншу за формою і змістом, але імперію. Уже в наш час один із президентів США слушно зауважив, що "СССР не хоче війни, він хоче світ". З досвіду ми бачимо: Росія прагне цього всіма засобами, включаючи також завоювання. Для цієї мети сьогодні в Росії відроджується стара ідея "третього Риму" і "російського світу", апостолом якого призначено Володимира Ґундяєва (патріарха Кирила).

Отже, у фундаменті, який закладав московський жовтневий переворот, не було місця для української державности. І не лише української. Тому всі свої сили Москва спрямувала на знищення Української держави – УНР, утопила її в крові та завоювала. А нам сьогодні подарувала табачників.

У РФ день "Великої Жовтневої революції" на державному рівні вже не відзначається. Замість нього святкують День національної єдности.

А чому б це й нам, українцям, не робити?

ЧЕРВОНИЙ МОРОК

НЮРНБЕРГ КОМУНІЗМУ

В КАМБОДЖІ ВПЕРШЕ У СВІТІ СУДЯТЬ ЧЕРВОНИХ

Чотири уцілілі лідери режиму червоних кхмерів постануть перед трибуналом у власній країні. Нарешті перший процес над комунізмом відбудеться у суді, який не викликає сумнівів.

Терор червоних кхмерів. Картина з Пномпенського музею "полів смерті". Фото: vincentbockaert.com

Гі СОРМАН,
ABC (Іспанія)

Цей суд уже продемонстрував свою дієвість 26 липня цього року, засудивши "товариша Дуча" [насправді його звати Канг Кек Іеу – він був начальником тюрми під час правління режиму червоних кхмерів] до 35 років ув'язнення.

Дуч, одне з коліщаток машини знищення, із 1975-го до 1979-го керував катівнею, де загинуло 15 тисяч людей.

На відміну від Нюрнберзького трибуналу, який 1945 року судив високопоставлених нацистів, суд у Пномпені не проводиться наддержавами-переможцями. Він діє в рамках камбоджійського правосуддя, під контролем громадської думки камбоджійців, однак фінансується ООН.

Немає жодного сумніву в легітимності й об'єктивності цього трибуналу.

З іншого боку, камбоджійці погано сприйняли вирок, тому що, зважаючи на злочини, скоєні Дучем, розцінили його як недостатній.

Той на своє виправдання заявив, що виконував накази своїх керівників. Таким самим було виправдання нацистських керівників у Нюрнберзі – оскільки Гітлер був мертвий – і Адольфа Ейхмана в Єрусалимі 1961-го.

Зараз у Пномпені судять ще чотирьох діячів кхмерського режиму. Серед них – голова тодішньої держави Кхіеу Сампан.

І в азійських, і в західних засобах масової інформації, а також в позиції урядів – особливо китайського – спостерігається певне прагнення применшити злочини Дуча і Кхіеу Сампана.

Страшна катастрофа на ім'я "червоні кхмери" спіткала Камбоджу 1975 року. Цей заколот, який прийшов невідомо звідки, спустошив Камбоджу й убив 1,5 млн кхмерів. Кому чи чому слід пред'явити звинувачення в тому, що суд назвав геноцидом кхмерів убивства, здійснені іншими кхмерами?

Чи є в цьому провина американців? Очевидно, саме їм вилізло боком установлення маріонеткового режиму, яке спровокувало націоналістичну реакцію. І чи не є цей геноцид власним культурним спадком кхмерської цивілізації?

(Історична Правда: створення руху Червоних кхемерів є заплутаною історією, так само, як і його повалення. Камбоджійських комуністів перемогли в'єтнамські комуністи, при цьому кхмерам нібито допомагали уряди США і Китаю).

Археологи марно занурюються в минуле, щоб знайти історичний прецедент. Проте справжнє пояснення цього злочину можна знайти радше в заявах самих червоних кхмерів – як Гітлер заздалегідь описав свої злочини, Пол Пот (нині вже покійний) наперед пояснив, що знищить свій народ, аби створити новий.

Пол Пот вважався комуністом: він став ним, коли навчався в Парижі у 60-ті роки.

Оскільки Пол Пот і його послідовники вважали себе комуністами – і в жодному разі не нащадками котроїсь із камбоджійських династій – слід визнати, що запроваджений ним режим був справді комуністичним.

Те, що червоні кхмери запровадили в Камбоджі, було справжнім комунізмом. Не було – ані в концептуальних термінах, ані в конкретних – радикальної відмінності між правлінням червоних кхмерів і сталінізмом, маоїзмом, режимом Кастро і Північною Кореєю.

Усі комуністичні режими дотримуються дивовижно схожих траєкторій, які відрізняються лише нюансами місцевих традицій.

У всіх випадках ці режими намагаються стерти минуле і створити нову людину; у всіх випадках знищують "багатих", інтелектуалів і скептиків.

Червоні кхмери розділили міське та сільське населення на сільськогосподарські общини, які були точними копіями російських колгоспів і китайських народних комун, керуючись такими ж ідеологічними резонами.

Це призвело до аналогічного результату – голоду.

На всіх широтах справжній комунізм просякнутий кров'ю: знищення куркулів в СРСР, культурна революція в Китаї і знищення інтелектуалів на Кубі.

Справжнього комунізму не існує без убивств, тортур, концентраційних таборів і без ГУЛАГу. І якщо його не існувало, то слід зробити висновок, що по-іншому і бути не могло – комуністична ідеологія обов'язково призводить до масового насильства, оскільки маси не хочуть справжнього комунізму.

Чи то було на рисових полях у Камбоджі, чи в степах України, чи під кубинськими пальмами – комуністичні режими завжди й усюди нав'язувалися шляхом крайнього насильства.

Справжнього комунізму не існує без убивств, тортур, концентраційних таборів і без ГУЛАГу.

Отже, суд над "товаришем Дучем" і наступний над "бандою чотирьох" є першим судовим процесом над апаратниками-марксистами, відповідальними за офіційний і по-справжньому марксистський, ленінський і маоїстський режим.

Суд над нацизмом відбувся в Нюрнберзі 1945 р. і над японським фашизмом у Токіо 1946-го, але ніколи не було судового процесу над комунізмом – незважаючи на те, що справжній комунізм знищив і принизив більше людей, аніж нацизм і фашизм разом узяті.

Такого суду над комунізмом ніколи не проводили – за винятком середовища інтелектуалів – з двох причин: по-перше, комунізм володіє чимось на кшталт ідеологічного імунітету, оскільки ототожнюється з прогресом. І особливо через те, що комуністи досі залишаються при владі – в Пекіні, Пхеньяні, Ханої та Гавані.

Там, де вони втратили владу, комуністи забезпечили собі імунітет, перетворившись на соціал-демократів, бізнесменів чи лідерів, як це часто-густо можна побачити в країнах колишнього Радянського Союзу.

Тому єдиний можливий і ефективний судовий процес відбувається лише в Камбоджі.

Однак не слід помилятися. Не йдеться про кількох камбоджійців, на яких подали в суд інші камбоджійці. Повторюємо ще раз: суд у Пномпені – це процес над справжнім комунізмом, де позивачами виступають його жертви.

Можна уявити майбутні (хоча малоймовірні) процеси над комунізмом у Пхеньяні, розпочаті корейськими жертвами, чи суд у Пекіні, розпочатий жертвами та їхніми правонаступниками.

Якби одного дня ці процеси таки відбулися – в Пекіні чи Пхеньяні, або навіть у Москві чи Києві, – ми були б вражені подібністю злочинів і виправдань: усюди боягузливі звинувачені оголошували б себе жертвами обставин чи наказів керівника, який перебуває поза межами досяжності.

Дивна особливість справжнього комунізму, виявлена в Пномпені, полягає в тому, що після його падіння жоден комуніст-апаратник не ототожнює себе з комунізмом.

Суд у Пномпені показує, наскільки марксизм надається для того, щоб претендувати на владу, взяти владу і здійснювати її абсолютно; проте ніхто не претендує на марксизм як на ідею, навіть давні його керівники.

Червоні кхмери вбивали в ім'я Маркса, Леніна і Мао, але воліють померти як зрадники власного ідеалу чи втекти, аніж померти як марксисти.

Ця малодушність червоних кхмерів перед їхніми суддями виставляє марксизм у новому світлі: марксизм є справжній, але неправдивий, оскільки ніхто в нього не вірить.

НАРОДНА ВІЙНА ЗА СВОБОДУ

На основі архівних документів в експозиції подаються статистичні дані про кількість селянських збройних повстань в Україні, повстанських загонів, підпільних антибільшовицьких організацій, загонів самооборони та стихійних виступів селян проти окупантів. Упродовж 1917-1932 років в Україні діяли 692 підпільні організації та їхні осередки, 1435 повстанських загонів, з них – 689 відомих, 746 – маловідомих. За чекістськими документами в цей період в Україні відбулось 268 селянських повстань.

Більшовицька влада у війні проти українців застосовувала підступні та жорстокі методи. Для керівництва боротьбою проти українських повстанців були утворені особливі "трійки" – органи позасудової розправи, які мали надзвичайно широкі повноваження: організація і розпуск сільських рад і ревкомів, створення мережі таємної агентури ЧК – "сексотів", допити полонених повстанців. "Трійки" виносили вироки про розстріли українців і самі ж їх розстрілювали. Повстанців, які в 1918–1924 рр., повіривши у радянську амністію, здавались, уже починаючи з 1926 року знову виловлювали і розстрілювали. Документи засвідчують, що тих селян, які відбули совєтське покарання, згодом знову засуджували – до кари смерті. Отамана Ананія Волинця, організатора повстанського руху на Поділлі, арештовували двічі, 1941 року його засудили до смертної кари. В останньому слові А.Волинець сказав: "Я знаю, що сьогодні помру, але також пам'ятайте, що всі ви, починаючи від Сталіна, обов'язково виздихаєте завтра".

В експозиції використано понад 300 світлин, багато з яких оприлюднені вперше. Зокрема, зустрічаємо тут унікальні світлини і документи однієї з підпільних учнівських організацій Херсонщини, що 1928 року випускала підпільну газету і листівки, а також планувала вбивство трьох комуністів, які по-звірячому знущались над селянами. Студентська підпільна організація діяла 1927 року в одному з технікумів Поділля. Примітно, що смертні вироки українцям більшовицька влада виносила "Именем РСФСР…"

… "Наш дух не занепав, і воля до боротьби не вмерла", – скаже повстанець легендарного Холодного Яру Гордій вже на зорі нашої Незалежності. 90-літній козак-повстанець із Черкащини передавав нам заповіт побратимів, і очі його світилися відвагою та юнацьким завзяттям. Це було року 1993-го, на Чигиринщині, в селі Медведівка. Вже нема на світі того повстанця Чорноліського полку, та його слова, воля до змагу, беззавітна любов до України сьогодні знову ожили, закарбовані у документах "Народної війни".

Марія БАЗЕЛЮК,
член ради Київської міської
організації Товариства "Меморіал"

Закінчення. Початок на 1-й стор.

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

ЖИВУ ЩЕ ЗАВДЯКИ УПА

Стелла КРЕНЦБАХ

Тоді ми були вже підозрілі. Я відчувала, що одного дня нас арештують (можливо, була це психоза), нова хвиля нервового страху опанувала мене. Я рішила записатися на працю до Німеччини, мені здавалося, що там безпечніше. Про цей свій плян я розповіла Олі. Вона відраджувала мені їхати, та я настоювала, мотивуючи тим, що мені іншого виходу немає. Тоді вона запропонувала мені вступити в ряди Української Повстанської Армії. Пропозиція Олі видалась мені спасенням, і я прийняла її з великою радістю. Вся моя істота була наелектризована ненавистю і жадобою помсти до ворога. А де ж найкраще могла я помститися, як не там? Було це 7 листопада 1943 р.

– Як ти представила мене, Олю, як українку чи жидівку? – питала я, ідучи польовою доріжкою в сторону сіножатей біля лісу.

– Будь спокійна, вони про тебе все знають і між ними можеш бути тією, ким ти є. Вони не ділять людей на раси, тільки на чесних і нечесних.

Я пішла з полегшею, слова Олі підбадьорили мене. І того дня стала я членом геройської УПА.

До липня 1944 р. переховувалися ми в лісистих околицях біля Львова. Там перейшла я 6-місячний санітарний курс, який провадили двоє лікарів-жидів і один українець. В нашій групі нараховувала я тоді 12 жидів, з цього 8 лікарів.

Коли в липні 1944 р. большевики знову повернулися на Західну Україну, я дістала наказ піти в містечко Р. і працювати в місцевій міліції. Вісім місяців працювала я як секретарка начальника міліції. Начальник був жид, комуніст, завзятий партієць. Я удавала перед ним симпатичку комунізму. Вигадуючи різні історії про життя в "ґетто", я називала большевиків моїми визволителями тощо. Начальник симпатизував мені, навіть робив мені подружні пропозиції. Я удавала закохану, і йому здавалося, що відносини між мною і ним щирі, приязні. Тим часом я була у постійному зв'язку з повстанцями. Я інформувала їх про все важливе, що вдалося мені підхопити в міліції.

Але одного дня на умовленому місці зі зв'язковим мене застукав сам начальник. Він зв'язкового важко поранив і, думаючи, що вбив, залишив на місці, а мене повіз у тюрму! Тим часом зв'язковий, очунявши, рештками сил доповз до своїх і розказав про арешт.

Я сиділа в місцевій тюрмі, яку зроблено з колишніх касарень. Тюрма була заповнена переважно селянами, і то старшого віку. Вся молодь була в УПА. Протягом п'яти тижнів мене допитували 15 разів. Мене мучили і били. В мене на тілі досі знаки – наглядні свідки тих катувань. Я увесь час мовчала, ні словом не відзивалася, і мене почали досліджувати якимсь жахливим апаратом, чи я часом не оніміла. Я не могла видержати болю і крикнула. Моєю одинокою відповіддю на всі допити були зойки і стогін. А все ж таки одного дня відбувся суд, і там почула я ніби мої зізнання. Мене присудили на смерть, і цей вирок я прийняла з полегшею. Мене дали у камеру смертників. Нас було 24 в кімнатці, яка з трудом могла помістити 12 осіб. Між засудженими була 70-літня бабуся і 12-літня дівчинка. Останню засудили за те, що пасла корову під лісом, ніби на те, щоб повстанцям доставляти молоко.

Підпільники "Карєєв", "Сутний", "Ясень". 1948 р.

Кожній із засуджених приписували обвинувачення, яке було абсурдом. Коли погасили в коридорах світло, жінки рішили всю ніч провести на молитві, щоб гідно зустріти ранком смерть. Стара бабуся зняла з грудей гарний хрестик, на якому блищало срібне знам'я Розп'ятого Христа. Всі по черзі цілували хрест, а тоді почали шептати молитви. Я молилася з усіма, щиро. Вправді релігія моїх батьків учить, що Христос не є Бог, тільки великий пророк, але цієї ночі я переконалася, що Христос – Єдиний Всемогучий Бог. Не знаю, скільки часу пройшло нам на молитві, як раптом почули ми постріли і метушню на коридорах. Стрілянина змагалася, ми не знали, що сталося, але якась надія вступила в наші серця. За деякий час двері нашої камери відчинилися, а в них стали хлопці, яких я знала з лісу. Тоді містечко Р. було чотири дні в руках повстанців.

Від дня звільнення з тюрми життя моє тісно пов'язане з життям повстанців. Я переходила з ними з одного місця в друге, коли діставала наказ. Наша група складалась з 70-ти вояків, лікарів, трьох медсестер і ще чотирьох жінок. Літом 1945 р. перейшли ми в Карпати, де злучилися з двома іншими групами. Спочатку в гори большевики не заходили, і ми жили деякий час спокійно. Але вже пізньою осінню почалися щораз частіші бої, і тоді наш шпиталь поповнився, і праці в ньому було дуже багато. Одного дня, було це 7-го січня 1946 року, в саме українське Різдво, оточили нас большевики потрійним перстенем. Рятунку не було. Командир дав кожному з нас ручну гранату, щоб вбили себе в останній хвилині. Бій ішов завзятий, нерівний, ішов і не переставав. Капелян нашого шпиталю, старенький священик-інвалід, три години молився перед дерев'яним хрестом і ввесь час просив: "Поможи їм, Христе, не дай марно погибити наші душі!" Ми молилися усі з ним. І тоді сталося чудо.

На підмогу прийшла з другої сторони Карпат велика група повстанців і, напавши на большевиків ззаду, прорвала перстень. Казав командир тієї групи, що вони нічого не знали про наше положення, але прийшов до нього молодий юнак із запискою, в якій просилося помочі. Хто був цей юнак, звідкіля він прийшов та хто його послав, ми ніколи не дізналися. З нашої групи він не міг бути, бо ми були оточені. Тоді почали говорити про чудо. Я довго думала над цією подією і врешті прийшла до переконання, що коли Бог творив чуда в часах Старого Заповіту, чому не міг цього зробити в теперішні часи?

Вліті 1946 р. нашу групу розбили дощенту. Большевиків було в десять разів більше від наших. Тоді згинула в бою моя подруга Оля. Наш шпиталь був дуже добре захований у гірській великій ущелині і помимо докладних розшуків нас не найшли. Нас врятувалося вісім осіб. Шпитальний лікар, старенький священик, двоє інвалідів без одної руки, двоє без ока, один з виламаною щокою і я.

Три тижні ніхто до нас не навідувався, ми не знали, що діється довкола. Ми були без зв'язку. Це було ознакою, що про нас ніхто не знає. Харчі почали кінчатися, хоч я розпоряджала ними дуже ощадно. Одного дня я зі страхом ствердила, що в нашій коморі залишилося всього півмішка борошна. Ще тиждень і нам грозила голодова смерть, а зв'язку не було.

Тоді заявив нам наш о.Володимир, що він піде шукати зв'язку. Ми не здержували його, хоч ніхто з нас не вірив, що цей 77-літній, зі штивною ногою старець дійде до мети. Від його відходу минуло ще два тижні. Бараболя скінчилася, і ми вже два дні нічого не їли. Лікар, який був уродженцем Києва, глузував сам зі себе, кажучи, що людина від смерти ніде не може сховатися. Батьки його вмерли від голоду, а він втік у місто і врятувався, але після 13 років ця смерть прийшла за ним аж сюди.

Але цього ж таки полудня не смерть загостила до нас, а – зв'язковий, який приніс нам харчі, гроші й наказ іти на Захід. Отець Володимир таки добився до якоїсь групи і вислав нам поміч. Наступного ранку ми вибралися в дорогу. Ми пройшли були вже шматок дороги, як я пригадала собі щось і завернулася. Лікар сердився на мене, казав, не поведеться нам у дорозі. Але нам повелося напрочуд добре. А те, за чим я вернулася, був дерев'яний хрест, який стільки разів врятував наш шпиталь. Хто зна, чи без цього хреста пройшли б ми три кордони, вже тоді дуже добре бережені.

1 жовтня 1946 р. опинилися ми в англійській зоні Австрії. Там я розпрощалася зі своїми товаришами. Як я дісталася до Палестини, це вже не належить до теми моїх споминів. Ще мушу згадати про зустріч з моїм старенький батьком, який, вислухавши моїх оповідань, запитав тремтячим голосом:

– Чи ти, може, вихристилася?

З цього питання я добре зрозуміла, що мій старозаконний батько легше переніс би вістку про мою смерть, як зміну релігії. А все ж я часто роздумую над Христовою релігією, і з мого серця я не можу вигнати Христа, але я теж не маю сили бути вбивницею мого батька.

Опинившись у новій батьківщині, я пообіцяла собі поінформувати світ про українців та їхню геройську УПА. Закінчуючи ці короткі мої спомини, я звертаюся до свободолюбного світу й остерігаю його, щоб не легковажив собі українського питання, щоб не ставив його на другорядний план. Бо тільки вільна Українська Держава буде запорукою і доказом справедливого миру в світі.

Закінчення. Початок у №42.

За матеріалами сайту Майдан

ЛЕВКО ГОРОХІВСЬКИЙ

1 листопада 2010 року у Києві помер Л.Горохівський, учасник руху опору 60–90 рр., відомий громадський і політичний діяч, народний депутат України I і II скликань.

Народився він 15 лютого 1943 року (за документами 14.02) в с. Носів Бережанського, нині Підгаєцького р-ну Тернопільської обл.

Мати Марія Павлівна – селянка, батько Федір Григорович – столяр.

У підлітковому віці на Левка дуже вплинули розповіді батьків про національно-визвольну боротьбу, про злочини большевиків у Західній Україні, зокрема, як діставали з річки Золота Липа 40 трупів українців, закатованих у Бережанській тюрмі перед приходом німців 1941 р. 17-ти років вирішив, що на території України буде розмовляти виключно українською мовою. 1959–65 навчався у Львівському політехнічному інституті за фахом інженер-будівельник. Потім керував будівельною групою в проектному інституті м. Тернополя.

Писав вірші, зокрема на соціально-політичні теми, які пізніше були визнані КДБ антирадянськими. 1966–69 розповсюджував працю Івана Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?" та іншу літературу самвидаву, вів розмови про антиукраїнську політику окупаційної влади.

Заарештований 02.02.1969 разом з Михайлом Саманчуком. У справі було допитано понад 100 свідків. Засуджений Тернопільським обласним судом 04.09 за ст. 62 ч. 1 КК УРСР до 4 р. позбавлення волі в таборах суворого режиму. Карався в мордовських таборах ЖХ-385/17-А (пос. Озьорний), № 3–5 (Барашево) і № 19 (Лєсной). Звільнений у лютому 1973, ще до прибуття в табори в'язнів, арештованих 1972 р. Після звільнення його взяли на облік у міліції.

На пропозицію В.Чорновола і М.Гориня у липні 1988 почав створювати ініціативну групу Української Гельсінкської Спілки (УГС) в Тернопільській області. 14.01.1989 скликав установчі збори обласної філії, але їх розігнала міліція. Тоді 26.01 Горохівський таємно від влади скликав однодумців у своєму помешканні.

Левко Горохівський організовував перші мітинги в Тернополі, засновував у березні 1989 Всеукраїнське товариство політичних в'язнів і репресованих, Товариство української мови, "Меморіал", НРУ. В травні 1989 виготовив національні прапори – саме вони вперше з'явилися на вулицях Тернополя.

1988–1990 Горохівський був головою Тернопільської філії УГС, у 1990–1992 – головою обласної організації УРП, в 1992–1995 – заступником голови УРП. Після різкого поправлення керівництва УРП Горохівський виступив одним з ініціаторів створення правоцентристської Республіканської Християнської партії (РХП). Він був членом її Центрального Проводу, головою Тернопільської обласної організації. У липні 1999 повернувся в УРП.

У березні 1990 і в квітні 1994 Левко Горохівський був обраний народним депутатом України від Бережанського в.о. Тернопільської обл., працював у Комісії Верховної Ради з питань державного суверенітету, потім у Комітеті Верховної Ради з питань ядерної політики та ядерної безпеки. Очолював депутатську групу УРП у Верховній Раді, був членом "Народної Ради", депутатських груп "Конституційний центр", "Державність", "Народний Рух України".

Василь ОВСІЄНКО,
Харківська правозахисна група

У світлі останніх одіозних новацій від міністра освіти і туризму Табачника видається особливо важливим питання розвитку системи освіти в Україні. До уваги читачів пропонуємо статтю на теми перспектив української освіти.

Оксана СЛІПУШКО,
доктор філологічних наук,
доцент Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ОСВІТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ:

тенденції та перспективи розвитку

Певно, ключовими для подальшого розвитку системи освіти повинні стати відповіді на питання, які визначив ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка академік Леонід Губерський на круглому столі "Стан та проблеми участі України в Болонському процесі" у Національній Академії педагогічних наук України влітку 2010 року: "Яка, власне, освіта потрібна українському суспільству?" та "що означає бути освіченою людиною в сучасному світі?".

Освіта і наука в Україні у часи Незалежности переживають часи активних змін. Знову і знову на порядок денний виносяться питання і проблеми, які хвилюють практично кожного українця, який так чи інакше пов'язаний з освітою. Суттєва модернізація української освіти розпочалася після проголошення Незалежности України. Першим міністром освіти незалежної України був Петро Таланчук. Під його керівництвом у міністерстві сформувалася команда патріотів і професіоналів. Зокрема, сподвижниками міністра на шляху запровадження у життя концепції написання і видання нових підручників стали його перший заступник А.Погрібний і начальник управління змісту базової освіти Г.Семенюк. Вони працювали на утвердження національної системи освіти в Україні, відстоюючи послідовно українську національну позицію. Виходили із розуміння того, що треба закласти базу, фундамент нової національної системи освіти. Важливим елементом цієї стратегії було створення і запровадження у життя української концепції освіти, визначення шляхів її реалізації як у столиці, так і в регіонах, що потребували власної специфіки. Вони стояли на тому, що вихідним пунктом у формуванні національної системи освіти є написання і випуск нових українських підручників. Було створено нові авторські колективи, які працювали над підручниками. За кілька років дефіцит на новий український підручник ліквідували. Тоді було зроблено головне – закладено основу, фундамент української за змістом і спрямуванням освіти.

Один із наступних міністрів освіти Василь Кремень поставив питання про необхідність створення інституту навчальної книги, формування нової сфери знань як підручникознавство, загальнонаціональної ради з випуску підручників. Написання нових підручників для вишів і шкіл доцільно погоджувати з тенденціями, які наявні у світі та їхніми проявами в Україні. Підручники покликані відповідати інтересам усіх націй, які живуть в Україні при домінуванні титульної української. Ця відповідність повинна здійснюватися на кількох рівнях – суспільному, ідейному, мовному.

Національна освіта повинна відповідати вимогам і викликам сучасності. Визначальною метою розвитку освіти повинна стати її гуманізація, увага до посилення особистісного виміру в педагогічній науці та практиці.

Розвиток української освіти, її поступ уперед неможливий без інтеграції в європейський освітянський простір. На цьому шляху необхідно модернізувати освіту шляхом утвердження в суспільстві пріоритетності освітянської сфери. Актуальним і важливим положенням є необхідність синтезувати наукову складову вищої освіти, навчально-виховний процес із науковою діяльністю. Викладач вишу покликаний нести в аудиторію не лише здобутки своїх попередників і наукові відкриття сучасників, а й власну наукову програму, відбиту у друкованих працях.

Нині в Україні розвивається Болонський процес, але суспільство повинно прийти до усвідомлення того, що Болонський процес – це передовсім суспільно-економічне явище, пов'язане з формуванням системи єдиних ринків у Євросоюзі – у тому числі ринків праці, освіти і знань. Слід пам'ятати, що відкритість освітянської системи забезпечує відкритість держави. Адже провідні виші як України, так і світу орієнтуються не лише на національного студента, а й іноземного. Тому і система освіти повинна базуватися на загальносвітових тенденціях, засадах, які були б прийнятними для представників різних націй. Безперечно, національний аспект тут повинен бути домінуючим, але настільки, щоб забезпечити діалог із іншими націями. Міждержавний діалог через освіту – це шлях до політичного та економічного співробітництва.

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті не повинна бути законсервованою, а має постійно переосмислюватися. Вона покликана демонструвати не статичність, а динамічність, корегуватися відповідно до тих процесів, які відбуваються у суспільстві. Це можливе за умови, якщо доктрина буде ґрунтуватися на гуманістичній концепції освіти, що дає змогу для особистісного самовираження, можливості людини відповідати природі людського "Я". Цей процес динаміки доктрини повинно відстежувати суспільство, а провідні виші і МОН забезпечувати її змінність.

Щодо Болонського процесу, то тут головним є не копіювання досвіду інших держав-учасниць цього процесу, а формування національної моделі кредитно-модульної системи навчання. Ця система не повинна дублювати досвіду тієї чи іншої країни, а використовувати базові положення, ті елементи, які прийнятні для національної системи, наповнювати цю систему. Важливі умови приєднання до Болонського процесу – це сучасне кадрове забезпечення, питання соціального та економічного забезпечення студентства, створення належних умов для проживання. Національні університети покликані виступати лідерами інноваційних проектів галузевого, регіонального, міжнародного масштабів. Саме вони першими повинні реалізовувати у вишах принцип єдності навчання і наукових досліджень, тобто синтезувати вишівську науку та академічну. На згаданому засіданні в Академії педагогічних наук України ректор Леонід Губерський наголошував на тому, що дослідницький університет є сучасною формою інтеграції освіти і науки. Для неї характерні тісна інтеграція навчання і досліджень на всіх щаблях освітнього процесу; висока частка осіб, які навчаються за програмами магістрів, кандидатів та докторів наук, і менша частка студентів бакалаврату; велика кількість спеціальних програм післявишівської підготовки; значно менша кількість студентів, які припадають на одного викладача, і менше навчальне навантаження, ніж у звичайних вишах; проведення великих фундаментальних досліджень, що фінансуються переважно з бюджету та різних фондів на некомерційній основі; тісний зв'язок з бізнесом і добре поставлена комерціалізація результатів наукових досліджень, що здійснюється в навколоуніверситетському просторі, переважно в дослідних парках; тісна інтеграція зі світовими науково-дослідними центрами; визначальний вплив на державний і регіональний науково-технічний та соціально-економічний розвиток. Так, минулого року у складі Київського національного університету імені Тараса Шевченка було створено Інститут високих технологій, завданням якого є інноваційна підготовка фахівців у галузі високих технологій магістерського рівня. До навчання в цьому інституті запрошуються випускники бакалаврату з біології, хімії, фізики, радіофізики, спроможні вивчати найсучасніші знання і проводити наукові дослідження. Також створено Інститут біології як навчально-науковий центр, в якому об'єднані діяльність біологічного факультету як навчального підрозділу та інституту фізіології, ботанічного саду і канівського природного заповідника як підрозділів наукових.

Для України Болонський процес є зближенням, а не уніфікацією з вищою освітою в Європі. Знаходяться спільні цінності у сфері освіти, науки, культури для громадян нової Європи при збереженні національної специфіки всіх. Власне, результатом стане національний диплом і міжнародний диплом єдиного для Європи зразка, що повинен визнаватися роботодавцями на європейському рівні. Загалом мета кредитно-модульної системи організації навчального процесу – підвищення конкурентоспроможності випускників і престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі. Болонський процес є шляхом до визнання українських дипломів у світі.

Важливим є посилення ролі та значення наукових досліджень у провідних університетах, розвиток тут власних наукових шкіл. Так, у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка збережено традицію наукових шкіл, які успішно працюють протягом багатьох років. Важливою умовою модернізації освіти є міжнародне співробітництво вишів. Так, активними у процесі інтернаціоналізації та міжнародного співробітництва є Київський національний університеті імені Тараса Шевченка, зокрема його Інститут міжнародних відносин та Інститут філології, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", Львівський національний університет імені Івана Франка, Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна та ін. Свідченням міжнародної співпраці є, зокрема, міжнародні конференції. Так, у жовтні цього року в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася Міжнародна наукова конференція "Думка й слово: традиції О.П.Потебні й сучасна філологічна наука (до 175-річчя О.Потебні)". У своєму виступі заступник директора із наукової роботи професор О.С.Снитко актуалізувала наукову концепцію О.Потебні у світлі сучасних наукових пошуків, визначила її суть і перспективи розвитку. Також прозвучало багато цікавих виступів, в яких мовознавчі тези Потебні було застосовано до сучасного наукового простору. Загалом мовна політика в Інституті філології є базовою і визначальною. В Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка можна отримати фах фактично із будь-якої мови і літератури. У мовній політиці Інституту філології, як послідовно наголошує його директор професор Григорій Семенюк, максимально враховуються інтереси національних меншин України, а незаперечним залишається пріоритет української мови та літератури як рідних, державних, базових. У 2009–2010 рр. Інститут філології розробив Концепцію викладання іноземних мов на нефілологічних факультетах Київського національного університету імені Тараса Шевченка. В основу цієї Концепції покладено тезу про те, що сьогодні без знання іноземної мови фахівець навіть найвищого рівня професійної підготовки втрачає свою конкурентоспроможність як в Україні, так і за її межами. Реалізація Концепції відбувається у контексті всього навчального і наукового процесів Інституту філології. Загалом наукова робота в Інституті філології є багатовекторною за своєю спрямованістю, спрямованою на розв'язання актуальних проблем сучасної філології, розробку проблематики, пов'язаної з фундаментальними і прикладними дослідженнями. Таким чином Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка рухається шляхом сучасного освітнього прогресу, відповідаючи на всі виклики українського суспільства і світові, будучи флагманом філологічної освіти і науки в Україні.

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

ІДЕОЛОГІЧНА ЕКСПАНСІЯ МОСКВИ

Історик Станіслав Кульчицький: "У Росії ведеться пропаганда, що українці й росіяни – не братні народи, а один народ"

На російському телебаченні нещодавно стартувала нова історична програма "Суд времени". На зйомки низки передач з промовистою назвою "Украина и Россия – врозь или вместе?" запросили як експерта доктора історичних наук, професора, завввідділом історії України 20-30-х років XX століття Інституту історії НАНУ Станіслава Кульчицького. Про те, як сьогодні презентують історію України російському глядачеві, про так званий спільний українсько-російський посібник з історії Станіслав Кульчицький розповів у інтерв'ю УНІАН.

БУТИ РАЗОМ – ЦЕ ВТРАТИТИ ВСЕ СВОЄ І СТАТИ ЧАСТИНОЮ СУСІДНЬОГО НАРОДУ

– Пане Станіславе, Ви щойно повернулися з Москви, де відстоювали український погляд на історію в новій передачі на російському телеканалі. Розкажіть, про що там ішлося?

– Зараз у Росії, і в нас також (тому що в Україні багато проросійських ЗМІ), розгортається думка, що ми і вони – це єдиний народ. Їздив сюди двічі патріарх Кирило з ідеєю "російського світу". Отже, мова тепер не про три братні народи зі спільною колискою у Київської Русі, а про єдиний російський народ, який поділяється на великоросів, малоросів і білорусів. Це була офіційна лінія до 1917 року. Ця політика проводиться і зараз великими ресурсами. І колосальну роль тут відіграють телевізійні мас-медіа.

Російський "П'ятий канал" (він входить до холдингу, який належить співвласнику банку "Росія" Юрію Ковальчуку, одному з друзів Володимира Путіна) започаткував нову передачу "Суд времени". Усе побудовано у вигляді судового процесу. Телеведучий – Микола Сванідзе, а полярні точки зору в цьому судовому процесі відстоюють громадський захисник, письменник Леонід Млєчин, який є лібералом, і громадський обвинувач, політолог Сергій Кургінян, який завжди відстоює імперську позицію. Свідками-експертами можуть бути історики, архівісти, свідки подій, їхні нащадки тощо.

Мене запросили як експерта на допомогу Млєчину в серії передач з основним питанням: "Украина и Россия – врозь или вместе?"

Що таке "врозь"? Для ілюстрації цього запросили яскравого русофоба, українського ультранаціоналіста Павла Штепу (найбільш відома його книжка – "Московство"). На широкому екрані показують його фотографії, цитати, і від цього відштовхуються. Це називається "врозь". Штепу "підтримують" Віктор Ющенко, Степан Бандера.

А що таке "вместе"? Це – як було до революції. У 20-х роках, коли в Україні проводилася українізація, Микола Скрипник нібито похвалявся: "Ось ми висилаємо й розстрілюємо тих, хто не хоче знати української – цих клятих росіян". Це, звичайно, придумано. Українізацією займався ставленик Йосифа Сталіна Лазар Каганович. Українізація була коренізацією – укоріненням влади.

У СПІЛЬНОМУ ПІДРУЧНИКУ БУДЕ ТІЛЬКИ РОСІЙСЬКА ТОЧКА ЗОРУ

– Днями Табачник заявив, що єдиний російсько-український посібник для вчителів таки створять. Кому він потрібен і чи потрібен взагалі?

– Зміст таких посібників покликаний формувати схвалювані державою стереотипи. Такі ж стереотипи, які формував, наприклад, "сталінський Короткий курс історії ВКП(б)", вперше виданий 1938 року.

Ясна річ, що в цьому спільному посібнику будуть і українські автори, і російські, але в ньому буде російська точка зору на події за всі 12 віків нашої історії. Тільки російська! Прогнозую, що до опрацювання посібника буде залучено академіка Петра Толочка, він давно визрів для цього.

Не можна сумніватися, що такий посібник буде випущений, схвалений нашим міністерством і пущений в оборот. Це підрив історичної освіти і національної пам'яті. Допомагатиме в цьому Інститут національної пам'яті, очолюваний комуністом, оскільки тепер комуністи у нас при владі...

– А чи існує щось подібне у світі? Чи є, скажімо, спільний німецько-французький підручник?

– Французько-німецький підручник існує. Я навіть був на його презентації 2006 чи 2007 року. Але він виявився невдалим.

Справа в тому, що в кожного народу свій погляд на ту чи іншу битву, яка відбувалася між ними. А битв між німцями і французами було багато. Між Росією і Україною було теж багато всілякого...

У мене є досвід роботи з польськими підручниками. Функціонує українсько-польська комісія експертів з 1993 року при міністерствах освіти України і Польщі. І ми щороку зустрічаємося у нас чи в Польщі. Цього року були в Ґданську. Ми читаємо їхні підручники і висловлюємо свої претензії, якщо в підручнику Україна виглядає так, що виклад формуватиме негативне ставлення до нас з боку польської молоді. І навпаки, під таким кутом зору польські експерти читають наші підручники. Це надзвичайно важливо. У перші роки ми мали протокол узгоджень і розбіжностей, ми не погоджувалися одне з одним. Тепер спільну мову знаходимо.

– Чи може бути в принципі об'єктивний підручник з історії?

– Я думаю, що підручник ніколи не може бути об'єктивний, тому що він пишеться людиною, суб'єктом. До того ж, кожне нове покоління повинне мати свій погляд на історію. І це абсолютно нормально.

З іншого боку, будь-який підручник повинен містити наприкінці розділу дві колонки з протилежними думками. Й учні повинні аргументувати, з чим вони погоджуються чи, можливо, не погоджуються. У процесі такої дискусії може виявитися істина, у цьому їм може допомогти вчитель, якщо, звісно, він не спиратиметься на спільний посібник, який тепер готується.

– З підручника історії для п'ятого класу вже викинули Помаранчеву революцію, проте залишили згадку про співачку Руслану...

– У тому підручнику періоду Незалежности – двадцяти рокам – присвячено менш як сторінка. Помаранчева революція – це політична подія. Навіщо це п'ятикласнику? Хай він краще дізнається про пісню Руслани. А вже в одинадцятому класі Помаранчеву революцію мають вивчати.

АКАДЕМІЧНА ПОЗИЦІЯ ЩОДО УПА НЕ ВЛАШТОВУВАЛА ЖОДНУ З ВЛАД

– Як має виглядати розділ про діяльність УПА? Позиція міністра освіти пана Табачника відома: "Бандера і Шухевич залишаться в історії як націоналісти та організатори масових убивств..."

– Що таке "організатори масових вбивств"? Якщо брати тільки цифри, то за 1944–1952 роки вбивств було з боку чекістів і внутрішніх військ – 153 тисячі, а 30 тисяч – з боку УПА. Це офіційні дані КДБ СРСР.

Ми (Інститут історії НАНУ. – **Авт.**) проблему УПА фактично розв'язали, бо вона була раніше "білою плямою". За дорученням Леоніда Кучми була створена урядова комісія з вивчення діяльності ОУН і УПА, а при ній – робоча група істориків у нашому інституті. Ми надрукували близько 30 книжок на цю тему невеликими тиражами. Є підсумкова монографія. Я просив усі влади надрукувати цю монографію масовим тиражем. У ній – академічна точка зору. Але вона не влаштувала жодну з влад.

– Чому?

– Не знаю, мені не пояснювали. Але цілком зрозуміло, що там описано, як УПА боролася на три фронти. Радянська влада репресувала за 1944–1952 роки півмільйона громадян у західних областях України. Не можна це замовчати.

ГОЛОДОМОР – ЦЕ ГЕНОЦИД. І КРАПКА

– А як має висвітлюватися тема Голодомору?

– Як я описав у газеті "День", де вийшло за червень-вересень 2010 року шість моїх великих матеріалів на захист першої статті закону про Голодомор. Голодомор – це геноцид. І крапка.

– Як гадаєте, історія з затриманням СБУ історика Забілого – це засіб обмежити доступ громадськости до архівних документів чи намагання влади не висвітлювати окремі сторінки історії України, пов'язані з УПА, Голодомором та іншими дражливими темами?

– У мене недостатньо інформації з цього питання.

Забілий – це співробітник СБУ. Міг бути обшук у його приміщенні, у процесі якого в нього могли вилучити якісь документи...

Валерій Хорошковський заявляє, що в них мова йде не про УПА, а про нерозсекречені документи щодо співробітництва українських громадян з КДБ...

– А хіба ця тема не може бути розсекречена? Не існує строку давності?

– Справа не в цьому.

Скільки було сексотів у Радянському Союзі? Якщо НКВС – це відомство з сотнями тисяч людей, кількість оперативних працівників – щонайменше 100 тисяч. Єжов (голова НКВС. – **Авт.**) наводив цифру – 200 тисяч. І кожен оперативний працівник мав мережу десять-двадцять чоловік – секретних співробітників, які мали йому про все повідомляти. Інколи вони були на зарплаті, а частіше "добровольці", як правило, змушені працювати через примус. От і порахуйте, скільки це людей, скільки прізвищ, скільки в них нащадків...

В історіописанні не завжди можуть бути прості рішення…

– Чи багато "білих плям" лишилося?

– Як я можу сказати, чи багато? Якщо вони білі – їх не видно, не порахуєш…

Думаю, у нас мало засекречених документів лишилося. По-перше, постаралися працівники СБУ в часи Віктора Ющенка, особливо Володимир В'ятрович. А по друге, 1991 року багато документів було спалено КДБ, вони тоді розуміли ситуацію краще, ніж будь-хто інший. А багато було переправлено в Москву.

Розмовляла
Анна ЯЩЕНКО

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 4 500 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9